

MISTRA

SUSTAINABLE
CONSUMPTION

FRÅN NISCH TILL MAINSTREAM

Årsrapport 2022

SVERIGES STÖRSTA FORSKNINGSPROGRAM
OM HÅLLBAR KONSUMTION

Från nisch → till mainstream

→ det är mottot för Mistra

Sustainable Consumption.

Högaktuellt och nödvändigt i tider när miljö- och klimathotet blir allt mer uppenbart och omställningen allt mer brådskande och påtaglig i vår vardag.

Efter framgångsrika fas 1 i programmet bygger vi nu vidare och har 2022 startat den andra fasen. Mängder av spännande och angelägen forskning är igång och kommer framför allt att presentera resultat under de kommande åren fram till 2025. Forskningen sker parallellt med mycket stora förändringar på samhällsnivå i Sverige, EU och globalt.

Jag är stolt över att få bidra till det här utomordentliga forskningsprogrammet med dess spännande forskare på ledande högskolor, lovande internationella samarbeten, viktiga partners och en väldigt kompetent styrelse.

Mycket är speciellt med detta program men låt mig framhålla två saker: Konkretionen för vardagen, med tre tydliga fokusområden: mat, semester och resande. Och den tydliga ambitionen att kommunicera utåt och bidra till såväl en bättre politik och en vetenskapligt grundad samhällsdebatt.

När omställningen griper in i våra vardagsliv behövs mer än någonsin forskning som visar vad som fungerar och vad som är sant. I takt med att hoten mot miljön blir påtagliga så ökar mytbildning, desinformation och bagatellisering av viktiga ödesfrågor. Här har Mistra Sustainable Consumption en självklar plats och stora möjligheter att nå ut. På min hemvist Sveriges Konsumenter har vi stor nytta av forskningen och vill bidra både till spridningen och debatten.

Under året har vi sett Miljömålsberedningens förslag om klimatmål för konsumtionsbaserade utsläpp. Det är ett spännande område där programmet kunde bidra med underlag och expertis. Andra områden som fått mycket uppmärksamhet är bland annat flygets klimatpåverkan och effekter av e-handel. Här bidrar programmet med debatt och relevant forskning.

Jag ser fram emot ytterligare tre år då Mistra Sustainable Consumption kan göra verklig skillnad. Det kommer att behövas. Omställningen är i full gång, "business as usual" är inget alternativ längre.

Jan Bertoft, styrelseordförande
Mistra Sustainable Consumption

Innehållsförteckning

Från nisch till mainstream	2
Från första till andra växel.....	4
Om programmet	
Mistra Sustainable Consumption	7
Arbetspaket och samhällspartners	8
Exempel på vad vi gjort under året	
En forskningskonferens på räls	11
Megaspelet om konsumtionen	12
Därför förstörs oanvända elektronikprylar och kläder för miljarder varje år	13
Klimatsmart semester, finns det?	14
Deltidsarbete kan höja livskvaliteten och sänka miljöpåverkan	16
Myter om hållbar konsumtion	17
Hållbar konsumtion på Youtube	18
Mistra Sustainable Consumption i debatten	19
Doktorshattar	20
Vår organisation	
Programkontor	22
Styrelsen	23
Internationella referensgruppen.....	24
Resultat	
Ekonomisk redovisning	26
Konsumtionspolicy	27
Publikationer	29
Mediemedverkan.....	32
Presentationer	35

Arbetet med denna årsrapport har koordinerats och genomförts av Eskil Engström, vikarierande kommunikatör på Mistra Sustainable Consumption. Skribenter är Freja Handler och Isabel Nilsson Alarcon. Därutöver har medverkande i programmet bidragit med olika delar och inspel.

Från första → till andra växeln

→ Under 2022 startade den andra fasen av forskningsprogrammet och vi fick möjligheten att ta över som programchefer. Detta är ett privilegium eftersom Mistra Sustainable Consumption under den första fasen har varit ett mycket välkött program. De tidigare programcheferna Karin Bradley och Åsa Svenfelt höll dessutom i arbetet med att ansöka om en andra fas men ville sedan fokusera mer på den

Göran Finnveden

egna forskningen. Vi är glada över att få möjligheten att ta över programmets ledning och också att Karin och Åsa är kvar i programmet som forskare.

Jörgen Larsson

2022 har präglats mycket av uppstarten av de nya projekten där de flesta är igång enligt planerna. Dessutom har många av projekten från fas ett avslutats under året. Inte minst är det roligt att två av doktoranderna disputerade

enligt plan under 2022 och nu tar med sina kunskaper till sina nya jobb inom näringsliv och offentlig sektor. Vi har också rekryterat flera nya forskare och post-docs till programmet vilket kommer att synas i framtida aktiviteter.

En styrka i programmet är de formella och informella samarbeten vi har med olika partners från näringslivet, myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhället. Dessa samarbeten sker både i specifika projekt och vid större samlingar där vi får möjlighet att diskutera forskningen och presentera resultat. Under 2022 arrangerade vi en tågturné där vi på olika platser runt om i Sverige arrangerade events och förde spännande samtal med många olika typer av aktörer. Under hösten hade vi också en programkonferens med alla partners där vi diskuterade de nya projekten under fas två och fick mycket värdefull input.

Under 2023 kommer alla delprojekten att rulla och vi ser fram emot massor av nya spännande resultat och intressanta diskussioner med engagerade partners, forskare och medborgare på en lång rad olika arenor.

Programmet skapar ringar på vattnet...

Vi tycker det är extra roligt att vi med programmet som bas lyckas ta tillvara på möjligheter som dyker upp längs vägen och som blir tillskott till de projekt som fanns med i ansökan vi skickade in till Mistra. Här vill vi lyfta fyra exempel där programmet öppnade upp möjligheter som kunde tas tillvara på olika sätt:

- *Konsumtionsbaserade scenarier för Sverige – underlag för diskussioner om nya klimatmål.* En enig miljömålsberedning kunde under våren 2022 presentera förslag på nya konsumtionsbaserade klimatmål. Ett viktigt underlag för förslaget var en rapport som producerats i ett samarbete mellan de två forskningsprogrammen Mistra Sustainable Consumption och Mistra Carbon Exit. Det var ett arbete som delvis finansierades av miljömålsberedningen, men det hade inte varit möjligt om inte forskningsprogrammen redan funnits och varit på tårna.
- *Underlagsrapport till Stockholm +50.* Inför den stora globala hållbarhetskonferensen Stockholm +50 i Juni 2022 gjordes en vetenskaplig rapport av Stockholm Environment Institute och Council on Energy, Environment and Water. Den hade i sin tur ett stort antal

underlagsrapporter. Mistra Sustainable Consumption tog fram en av dessa med titeln: Making governance better for fair and sustainable consumption

- *Megaspelet om konsumtionen (läs mer på s.12).* Arbetet med att utveckla färdplaner mot hållbar konsumtion under fas 1 ledde till ett samarbete med forskare i Linköping om att utveckla ett så kallat megagame, där spelarna får testa på att anta olika roller och planera för hållbar konsumtion.
- *Framtidens hållbara handel och konsumtion.* Energimyndigheten, Formas och Vinnova har startat en process för att ta fram nästa generations strategiska innovationsprogram. Mistra Sustainable Consumption blev erbjudna möjligheten att delta i ett konsortium som fokuserar på hållbar handel och konsumtion. Konsortiet sökte och fick medel för ett förberedelseprojekt som kommer att pågå under 2023 med syftet att lämna in en fullständig ansökan. Det är en spännande möjlighet att arbeta tillsammans med flera centrala aktörer inom näringsliv och forskning.

Göran Finnveden och Jörgen Larsson
programchefer

Om programmet

Mistra Sustainable Consumption

Mistra Sustainable Consumption är ett forskningsprogram som syftar till att stimulera en övergång till mer hållbar konsumtion i Sverige såväl som internationellt genom att bidra med ökad kunskap om hur konsumtion som idag sker inom begränsade nischer kan skalas upp och bli mainstream. Fokus är på områdena mat, semesterande och heminredning. **Programmet är indelat i fyra olika arbetspaket med sammanlagt tio olika projekt som beskrivs på nästa sida.**

I programmets andra fas kommer vi att fortsätta vår forskning om mainstreaming men gräva djupare in i komplexiteten, konflikterna och de specifika institutionella sammanhang där förändringar behöver ske. Vi kommer även utforska de större makroekonomiska effekterna av mainstreaming och ge ytterligare empirisk kunskap om övergångar baserad på verkliga tester av politiska åtgärder i samarbete med partners. Syftet är att identifiera och analysera strategier för att hantera eller utnyttja de komplexiteter, konflikter, indirekta effekter, praktiska utmaningar och underliggande värderingar som är förknippade med hållbara konsumtionsnicher.

Visionen är att programmet bidragit avsevärt till att hållbara konsumtionspraktiker mainstreamats i Sverige till år 2030. Denna omställning har år 2030 inneburit ökad livskvalitet och rättvisa inom såväl som bortom nationsgränserna och har gjort Sverige – dess företag, offentliga institutioner och civilsamhälle – till ett internationellt föredöme som visar att hållbart välbefinnande är möjligt.

Programmets mål är att

- Utforska, testa och bidra till att möjliggöra lösningar och strategier för hållbara konsumtionspraktiker
- Bidra till internationell forskning och utveckling om hållbara konsumtionspraktiker
- Delta i och initiera både virtuella och fysiska fora för dialog och utforskande av lösningar tillsammans med olika samhällsaktörer
- Det vetenskapliga bidraget ligger i fördjupad kunskap om hur och under vilka förutsättningar hållbara konsumtionspraktiker kan skalas upp och omställningen accelereras

Forskningspartners

LUNDS
UNIVERSITET

CHALMERS

Karolinska
Institutet

Arbetspaket och projekt

Praktiker

- Test av möjliggörare för hållbar konsumtion i företag och hushåll
- Digitalisering: en vän eller fiende till hållbar konsumtion?

Policy

- Policyexperiment på lokal och regional nivå
- Företagsmål som en form av styrning mot hållbar konsumtion
- Styrmedelspaket och acceptans av styrmedel hos allmänheten

Inramning

- Från flertydiga rön till konstruktiv tillämpning av kunskap för hållbar konsumtion
- Skapa utrymme för förändring genom att skingra myter om hållbar konsumtion
- Skapa mening för framtida omställning

Effekter

- Makroperspektiv på hållbar konsumtion
- Analyser på mikronivå av konsumentbeteende och klimatkompensation

[Läs mer här](#)

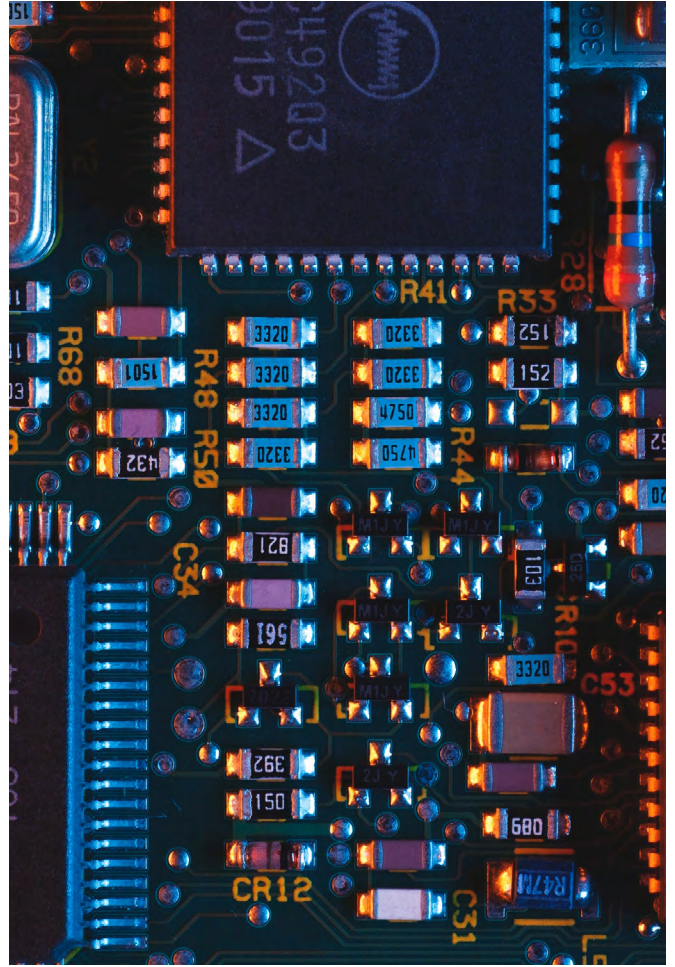
Samhällspartners

1) **Forskare** från Kungliga Tekniska Högskolan, Lunds universitet, Chalmers, Luleå Tekniska Universitet, och Karolinska Institutet

2) **Stora och små företag** inom mat (ICA, Oatly), heminredning (Retuna, IKEA).

3) **Offentliga aktörer** på lokal nivå (Lunds kommun, Falkenbergs kommun, Göteborg stad), regional nivå (Västra Götalandsregionen, Göteborgsregionen, Turistrådet i Västsverige, Region Gotland) och nationell nivå (Konsumentverket, Naturvårdsverket, Livsmedelsverket och Världskulturmuseerna)

4) **Icke-statliga organisationer** (Svenska Naturskyddsföreningen, Medveten Konsumtion och Axfoundation, Virserums konsthall)

**Exempel
på vad vi
gjort 2022**

En forskningskonferens på räls

Sveriges **största** forskningsprogram om hållbar konsumtion åkte under 2022 på, vad som mycket väl kan vara, Sveriges **första** forskningskonferens på räls. Det gick som tåget, med stopp längs spåren i Stockholm-Lund-Falkenberg-Göteborg och Karlstad. Se de inspelade evenemangen under tågturnén

Från idé till verklighet

Idén om att resa runt i landet för att kommunicera forskningsresultat och hämta in ny kunskap kläcktes tidigt. Sedan kom pandemin och forskningprogrammet, liksom resten av samhället, fick skjuta på resplanerna!

När planerna upptogs var det med en hybridlösning i tankarna, en virtuell tågturné med livesända evenemang vid de olika stoppen. Restriktionerna släpptes dock under vintern 2022 och vi kunde ta med oss en brokig skara forskare, partners och intressenter på resan. Fler anslöt längs vägen för att åka en sträcka eller vara med på ett enskilt evenemang.

Över 150 mil tillryggalades av de deltagare som följde med alla tre dagar och de fick ta del av över 15 programpunkter på schemat.

Fokusområden i praktiken

En poäng med tågturnén var att få varva forskningsresultat med exempel från verkligheten inom våra fokusområden. Några nedslag var;

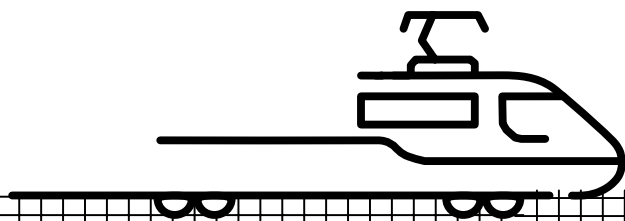
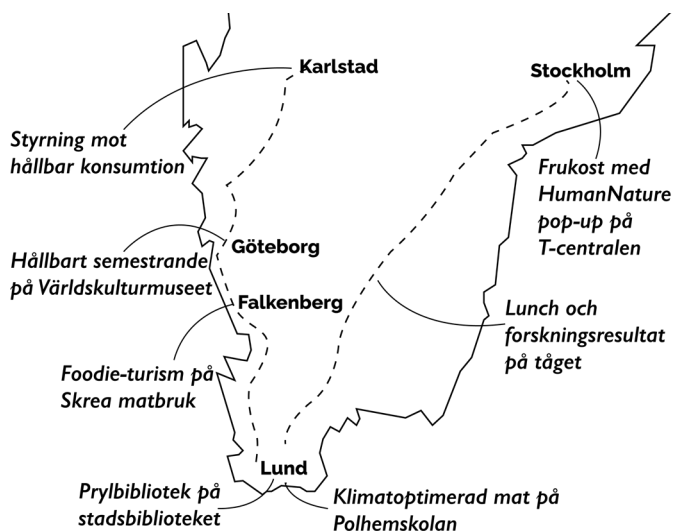
Mat - Gustav Johansson som driver bloggen "Jävligt gott" bjöd på veganska sallader och föreläsning på tåget.

Heminredning - Borde vi kunna låna prylar på biblioteket? Frågan besvarades av initiativtagare till ett prylbibliotek på stadsbiblioteket i Lund.

Semester - Skrea matbruk demonstrerande hur man kan skapa en matdestination och medelhavsoas i Falkenberg.

Alla spår leder till Rom

Hur planerar man den perfekta resan till Rom? Vi besvarade frågan genom att tävla om vem som kunde presentera den bästa planeringen av riktiga rutter och avgångar. Domare var tåggestorn Ivar Karlsson från Centralens resebutik i Kalmar. Höga poäng utdelades till en inplanerad kantstrykare längs Italiens västra kust!

Megaspelet om konsumtionen

Vad kan ett megastort spel lära oss om omställningen till en hållbar konsumtion i framtiden?

-Genom att spelarna får anta olika roller med olika mycket inflytande och får i uppdrag att planera för hållbar konsumtion kan det skapa diskussion om vilket ansvar olika aktörer kan ha och borde ha i en omställning, säger Åsa Svenfelt, en av forskarna bakom initiativet

Idén till ett spel om hållbar konsumtion föddes ur två tidigare projekt. På KTH undersökte Åsa Svenfelts hur en speldesign kan användas för att utveckla färdplaner med åtgärder och strategier för att uppnå hållbar konsumtion. Samtidigt på Linköpings universitet utvecklade och testade Ola Leifler och Magnus Persson ett rollspel kring klimatomställningen, för att testa hur man kan öppna upp för konstruktiv dialog och förslag på konkret handling.

De två projekten möttes och tillsammans blev det en gemensam plan för ett så kallat "megagame" om hållbar konsumtion. "Mega" i megagame betyder helt enkelt att det är många spelare som spelar samtidigt. I övrigt kan megagame se olika ut men brukar innehålla inslag av problemlösning, konflikt och improvisation.

-Idén med projektet är att använda megagames för att kommunicera forskningsresultat på ett nytt sätt, det kanske inte blir hårda fakta som spelarna lär sig, vi hoppas istället att de tar med

sig insikter om att det finns olika vägar mot hållbar konsumtion i framtiden, att det finns många utmaningar, men lika många möjligheter, och att det är viktigt att fundera på vilka som har och borde ha ansvar, säger Åsa Svenfelt

Megagame testas på KTH

Projektet avslutas först 2025, men redan under hösten 2022 fick en grupp på KTH testa och komma med feedback till en tidig prototyp av spelet. "Spelarna" för dagen fick förklarat vilka respektive roller de förväntas spela, vilka handlingsalternativ de har att välja mellan i termer av spelkort med policys, samt vilka regler de måste förhålla sig till under spelets gång. Resultatet var ett intrikat spel som visar på svårigheterna att komma överens om en gemensam handlingsplan för att uppnå hållbar konsumtion i framtiden.

Vi står inför en enorm kris som kanske är vår största någonsin, vad kan ett megagame göra för skillnad tror ni?

-Vi behöver mer inkluderande samtal om omställning med nya grupper. Genom att utforska kreativa och inkluderande sätt att engagera medborgare i tankar om omställning och därmed låta dem få prova idéer som framkommit inom forskningen kan vi bredda samtalet och påskynda omställningen mot ett hållbart samhälle, säger Ola Leifler

Därför förstörs oanvända elektronikprylar och kläder för miljarder varje år

Produktförstöring innebär att företag gör sig av med produkter som är fullt dugliga och ofta helt nyproducerade. Forskare har nu undersökt varför och vad som kan göras åt problemet.

Resultatet av forskningen redovisas i en artikel som bland andra Oksana Mont och Carl Dahlhammar, vid Lunds universitet ligger bakom. De har tittat på konsumtionskategorierna textil och elektronik, där det uppskattas att produkter för ett värde av nästan 22 miljarder euro beräknas att ha förstörts under 2022 i Västeuropa. Det är mer än Cyperns BNP 2020.

Studien pekar bland annat på att en stor andel varor aldrig säljs, och att kunder ofta väljer att lämna tillbaka det de köpt. När

Läs hela artikeln [här](#)

vinstmarginaler och ekonomiska incitament talar emot att förlänga varornas livslängd, blir det logiskt att förstöra dem i stället.

Olika styrmedel

För att detta ohållbara beteende ska upphöra

225

En ny forskningsstudie från Internationella miljöinstitutet vid Lunds universitet visar att de flesta returerna med kläder och elektronik i Västeuropa slängs i stället för att tas om hand och erbjudas till nya kunder. Ett värde av över **225 miljarder kronor förstörs årligen**, vilket motsvarar värdet av all svensk klädhandel fyra gånger om.

i ETC nyhetsmagasin nr 5, 3 feb 2023

föreslår studien en blandning av styrmedel som riktar sig mot både tillverkare, återförsäljare, konsumenter och andrahandsaktörer. Dessutom drar de slutsatsen att det är nödvändigt att produktionsvolymerna och antalet osålda produkter minskar om produktförstörelseproblematiken ska lösas i grunden.

Ledare

Somar Al Naher: Sjukt att det är lagligt att slänga helt nya kläder

Julen

Forskare varnar: Returnerade julklappar slängs istället för att säljas

Forskningsresultaten fick stor spridning i media

Handel & tjänster

Lämnar du tillbaka julklappen kommer den nog slängas

Klimatsmart semester, finns det?

Klimatsmartsemester.se kom till 2019, efter att nätverket Klimatsmarta semestrar identifierat behovet av ett verktyg som kunde hjälpa människor att förstå sin klimatpåverkan ifrån semesterresande. Parallellt blossade flygdebatten upp i Sverige och gjorde frågan högaktuell – vad är en klimatsmart semester?

Intresset för klimatsmartsemester.se blev stort efter släppet, så stort att projektet fick finansieringsproblem när Google-sökningarna blev för många och kostsamma. När den engelskspråkiga versionen kom blev kunskapsspridningen dessutom möjlig utomlands.

– Verktuget har verkligen kommit till användning i branschen vilket vi tycker är helt fantastiskt, säger Anneli Kamb, doktorand vid KTH och en av skaparna i nätverket bakom klimatsmartsemester.se, bestående av forskare, myndigheter och aktörer inom turistbranschen.

Varför behövs det här verktyget? Vet vi inte redan att det är dåligt för klimatet att flyga?

– Visst är det välbefäst i forskarvärlden hur

sambanden ser ut mellan energieffektivitet och utsläpp för olika transportmedel, men det översätts inte alltid till den politiska debatten, eller till hur befolkningens kunskap ser ut, säger Anneli Kamb.

– Generellt sett har människor en ganska dålig uppfattning om utsläpp och storleksordningar – vad är stort och vad är litet? Många tänker kanske att det man gör sällan, som att åka på semester, har liten påverkan medan det man gör ofta, som att åka till jobbet, har stor påverkan. Då är tanken att klimatsmartsemester.se kan synliggöra att vart du reser och hur du reser dit spelar roll, säger Anneli Kamb.

Vi är **1** personer som åker
enkel resa från **Stockholm, Sverige**
till **Helsingfors, Finland**
och bor där **1** nätter

KLIMATBERÄKNA ↓

[Ta dig till
verktyget](#)

Klimatsmart semester ifrån utlandet?

Under 2022 släpptes en vetenskaplig artikel av bland andra Anneli Kamb, som även lyfter den inkommande turismen. Där konstateras att svenskars flygutsläpp låg still på en hög nivå fram till pandemin, medan klimatpåverkan ifrån utländska turisternas resande till Sverige ökar med flera procent varje år. Därför behöver den svenska turistsektorn tänka om, enligt studien.

- Visit Swedens strategi är att marknadsföra Sverige på exempelvis den kinesiska marknaden, vilket man kan tycka rimmar dåligt med våra klimatmål eftersom Kina inte går att ta sig till och från på ett klimatsmart sätt, säger Anneli Kamb.

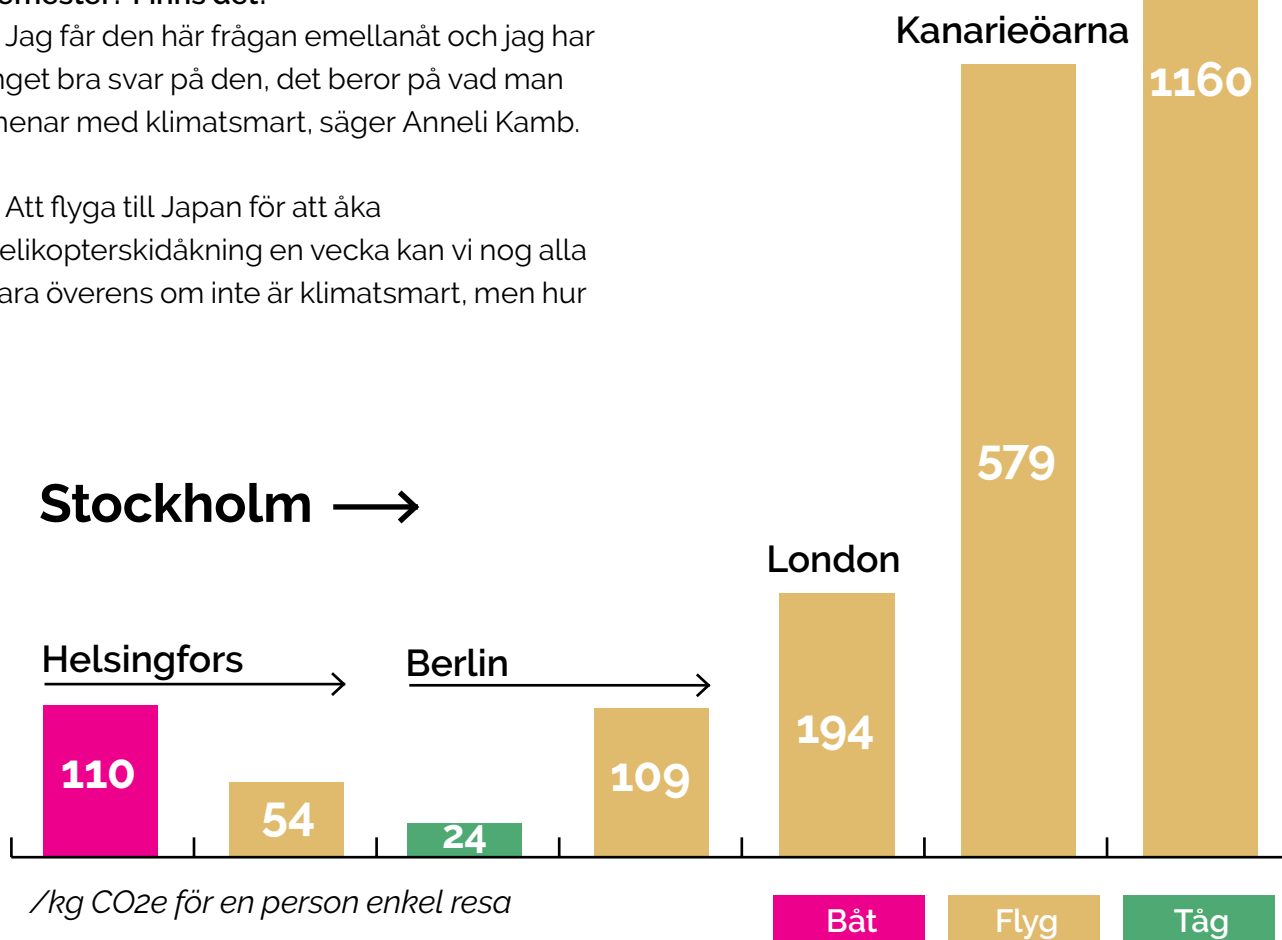
Avslutningsvis, vad är en klimatsmart semester? Finns det?

- Jag får den här frågan emellanåt och jag har inget bra svar på den, det beror på vad man menar med klimatsmart, säger Anneli Kamb.

- Att flyga till Japan för att åka helikopterskidåkning en vecka kan vi nog alla vara överens om inte är klimatsmart, men hur

höga utsläpp en semester kan tillåtas för att fortfarande kallas klimatsmart är svårare att säga. Samtidigt vill jag poängtera att det är klart att det finns mer eller mindre klimatsmarta semestrar, eftersom klimatpåverkan är så olika stor beroende på vilken semester du väljer att åka på, säger Anneli Kamb.

Länk till artikel: [Aviation's climate impact allocated to inbound tourism: decision-making insights for "climateambitious" destinations](#)

Deltidsarbete kan höja livskvaliteten och sänka miljöpåverkan

Deltidsarbete framhålls ofta som något oönskat, något som bara kan ge fördelar till den som tjänar bra. Nya forskningsresultat ger nu anledning att tänka om. – I stället för ofrivillig deltid, börjar man kanske prata om ofrivillig heltid i framtiden, säger Ola Persson, en av forskarna bakom studien.

Motbevisar er forskning den tidigare idén om att det bara är höginkomsttagare som gynnas av att gå ned i arbetstid?

– Över lag ledde arbetstidsförkortningen i studien till att man fick mer energi, förbättrad hälsa och att mer tid spenderades med familj och vänner. Vi kunde se att denna förbättring av livskvalité var på samma nivå oavsett vilken inkomstgrupp man tillhörde, säger Ola Persson.

Forskning har konstaterat att teknikutveckling inte räcker för att nå klimatmålen, utan att det också behövs beteendeförändringar menar Ola Persson.

– Arbetstidsförkortning är en form av styrmedel som kan bidra till dessa nödvändiga beteendeförändringar, till exempel resa långsammare genom att ta tåg eller cykel oftare, säger Ola Persson.

Viktigt men kontroversiellt att styra mot beteendeförändring

Men att förkorta sin arbetstid är inte helt problemfritt

visar studien, och de upplevda nackdelarna kan skilja sig överraskande mycket åt beroende på yrkesgrupp och lön. Det är exempelvis vanligare att höginkomsttagare upplever en högre arbetsbörda när de gått ned i arbetstid, medan låginkomsttagare oftare oroar sig över sin vardagsekonomi och framtida pension.

Läs hela nyheten [här](#)

Men trots att arbetstidsförkortning kan bidra till både social och miljömässig hållbarhet, pratas det väldigt lite om det. Det tror Ola Persson bland annat beror på att Sverige har en stark 40 timmars heltidsnorm, och att arbetstidsförkortning med minskad lön leder till minskad konsumtion och tillväxt.

– Det är någonting som är kontroversiellt och går emot rådande normer som finns i samhället, säger Ola Persson.

Myter om hållbar konsumtion

Oksana Mont, forskare
vid Lunds universitet

Under 2022 jobbade ni med så kallade myter kring hållbar konsumtion. Varför är det viktigt att slå håll på myter?

Ett av skälen till att det har gjorts relativt få framsteg på området hållbar konsumtion är att det finns en ihållande mytbildning som har genomsyrat den allmänna diskursen om hållbar konsumtion bland nyckelaktörer: beslutsfattare, icke-statliga organisationer, företag och allmänheten. Att hålla fast vid dessa myter leder till felinformerade eller missriktade beslut, t.ex. genom att beslutsfattare och företag uppmuntras att fokusera på att göra marknaderna miljövänligare och informera allmänheten, medan de enskilda individerna får ta itu med ohållbara konsumtionsnivåer.

Myterna hindrar alltså samhällsaktörerna från att se hur komplex och brådskande den verkliga situationen är och hur meningslöst det är med de halvåtgärder som majoriteten av länderna förespråkar. De förhindrar oss från att på ett effektivt sätt ta itu med de hållbarhetsutmaningar som är kopplade till konsumtion.

Vad är det viktigaste ni kom fram till?

Hitintills har vi gjort en liten enkätstudie med våra partners som bekräftade att myter som vi identifierade och belyste för 10 år sedan fortfarande genomsyrar vårt samhälle.

Dessa myter är:

- Mer information leder till hållbart beteende
- Grön konsumtion är vägen mot hållbar konsumtion
- Om alla gör lite kommer vi att åstadkomma mycket
- Tillräcklighet innebär att "leva i grottor"
- Materiell konsumtion är vägen till lycka
- Privat ägande av materiella varor är önskvärt men inte gemensam användning
- Konsumenterna bör leda övergången till en hållbar konsumtion
- Tillräcklighetspolitik är för kontroversiell för att accepteras av allmänheten.

Vi har även identifierat andra nya myter som vi också ska jobba med. De är:

- Affärsmodeller för tillräcklighet ryms inte i det befintliga ekonomiska systemet
- Produktförstöring är en oskiljaktig del av e-handel
- Vi lider alla av neofili - kärlek till det nya
- Pengar får världen att gå runt
- De-marknadsföring (demarketing) är en omöjlighet

Vi kommer att arbeta vidare med myterna under 2023. Dels ska vi intervjua aktörer om hur de uppfattar olika myter som hinder mot hållbar konsumtion och hur aktörerna jobbar för att skingra dem. Vårt arbete kan vara till nytta för beslutsfattare på politisk nivå och inom företag som tar fram policyer och strategier som berör hållbar konsumtion.

FORSKARFILMER:

Hållbar konsumtion på Youtube

Under året producerade vi ett antal kortfilmer för att beskriva fem av våra forskares resultat på ett enklare sätt. Det blev korta filmer om allt från reparation till rekyleffekter och flygskatter.

Se
intervjuerna
på vår [kanal](#)

Så blir flygskatter mer populära

Simon Matti som forskat på acceptans av olika styrmedel berättar om hur den specifika utformningen av flygskatter har en stor inverkan på deras popularitet.

Rätten att reparera- varför är det viktigt?

Karin Bradley som bland annat forskar om delningsekonomi svarar på vad rätten till reparationer innebär och varför det är viktigt för den framväxande reparationsbranschen.

Om du inte flyger åker du mer bil då?

David Andersson har undersökt om minskade utsläpp på ett konsumtionsområde ökar konsumtionen och utsläppen på ett annat, så kallade rekyleffekter. Bland miljömedvetna personer visar det sig inte stämma. Miljömedvetna personer minskar utsläppen på fler områden.

Mistra Sustainable Consumption i debatten

Forskarna i Mistra Sustainable Consumption har medverkat i nyheter i både radio, TV och tidningar samt skrivit ett antal olika debattartiklar under 2022. Ett flertal medier plockade upp den häpnadsväckande nyheten att en stor del av alla näthandelsreturer slängs. Nedan är några klickbara exempel, se all vår mediemedverkan [här](#) där det också finns länkar.

SvD
"Minskat flygande är nödvändigt"

AFTONBLADET

De unga gör helt rätt när de stämmer staten

1 620 forskare och lärare i forskarvärlden: Vi ställer oss bakom Auroras klimatkrav

DN.

EKONOMI

Forskare: Räkna med att dina klädreturer slängs

AFTONBLADET

Återanvändning är rätt väg för förpackningar

Replik från KTH-forskare om förbud i EU mot svenska engångsförpackningar

Experterna om klimatmål för konsumtion: "Viktigt steg"

ETC

SvD

"Bygg inte ut Arlanda om klimatmål ska nås"

AFTONBLADET

En politik för minskad konsumtion behövs

Forskare: De rikaste bakom 25–45 % av utsläppen

Doktorshattar

Under 2022 disputerade de två första doktoranderna från Mistra Sustainable Consumption. Ett betydelsefullt steg i programmet, som får tillfälle att gratulera de två nya doktorerna!

Heather Schonoover försvarade sin avhandling "Business Models for Sustainable Consumption: Identifying and Overcoming Barriers to Rental and Reuse of Home Furnishings" på Lunds Universitet den 30 september. Ola Persson försvarade sin avhandling "Scaling Sufficiency - Towards Less Material Consumption", på KTH i Stockholm den 14 oktober. Båda med äran i behåll.

Heather Schoonovers avhandling fokuserar på hållbara affärsmodeller som framförallt har att göra med uthyrning och återanvändning av heminredning. Varför ser vi inte mer uthyrning och återanvändning i praktiken? Vad finns för hinder för dessa modeller och hur skulle dessa modeller kunna bli starkare i

samhället? Hon har specifikt undersökt Sveriges varuhus för återanvändning: ReTuna.

I Ola Perssons avhandling pekar han på att djupgående samhällsliga förändringar behöver ske för att undvika de värsta miljörelaterade konsekvenserna och sociala ojämlikheter.

Med utgångspunkt i litteratur kring hållbar konsumtion, politik och styrmedel för tillräcklighet, samt hur hållbarhetsinitiativ kan få större genomslag, eller "skalas", har denna avhandling som syfte att bidra till ökad kunskap om social och ekologisk omställning, med specifikt fokus på (o) hållbar konsumtion.

Erfarenheter av att delta i programmet

-Väldigt stimulerande och roligt. Framför allt har det varit så givande att få samarbete med forskare från olika discipliner. Det har gjort att min forskning har fått en större bredd gällande empiriska fall och teoretiska infallsvinklar, säger Ola

-Jag gillade verkligen att vara en del av en så entusiastisk arbetsgrupp av forskare och praktiker. Jag lärde mig så mycket från mångfalden av perspektiv och tillvägagångssätt som alla tog med och jag inspirerades av allas passion att ta itu med den komplexa utmaningen med hållbar konsumtion, säger Heather.

Vad är nästa steg?

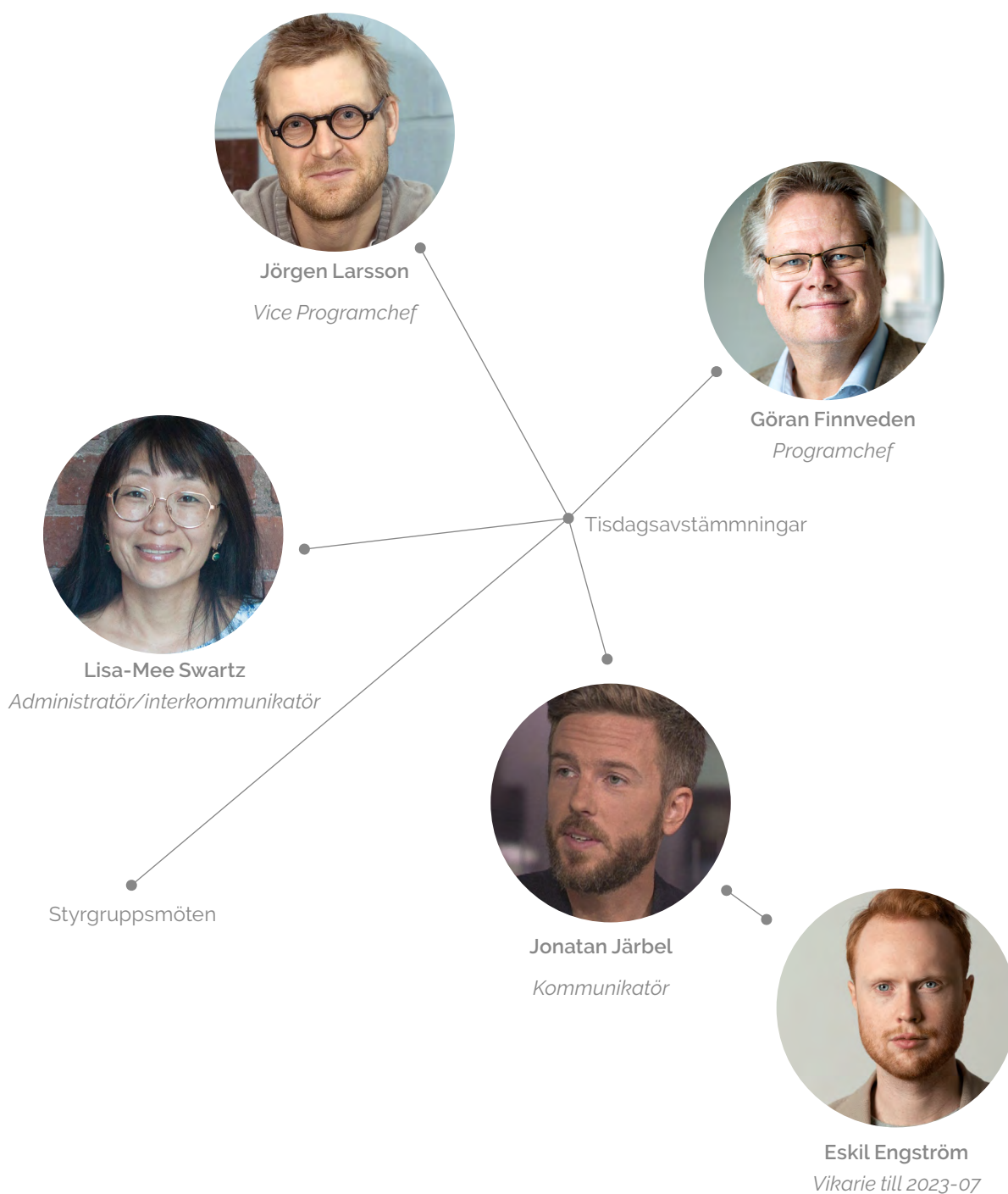
Heather har gått vidare till en tjänst som Sustainability Development Leader på IKEA i Älmhult och Ola börjar på en tjänst som miljösamordnare på Karlstad kommun under mars 2023. Mistra Sustainable Consumption bidrar på så sätt, inte endast med forskningsresultat till parter vi samarbetar med, utan även med ytterst kunnig och kompetent arbetskraft!

Vår organisation

Programkontor

Programkontoret ansvarar för programmets samordning och helhet och sitter på KTH i Stockholm. Gruppen består av två programchefer som också forskar inom programmet, en kommunikationsansvarig med fokus på extern kommunikation och mediekontakter samt en administratör/internkommunikatör.

Styrelsen

Programmet har en extern styrelse som har det övergripande ansvaret för programmets inriktning, kvalitet och ekonomi. Styrelsen ska också verka för att forskningsresultaten kommuniceras och nyttiggörs.

Ordförande: **Jan Bertoft**, generalsekreterare för Sveriges Konsumenter och styrelsemedlem i BEUC – The European Consumer Organisation, med medlemsorganisationer i 32 länder. Bertoft har arbetat länge med konsumentfrågor bland annat som pressekreterare på Konsumentverket och chefredaktör för konsumentmagasinet Råd & Rön.

Eva Ahlner, expert och rådgivare inom hållbar konsumtion och produktion, resurseffektivitet och cirkulär ekonomi på Naturvårdsverket

Katarina Eckerberg, professor i statsvetenskap, särskilt offentlig förvaltning, och forskar om miljö-, klimat- och naturresurspolitik på global, nationell och lokal nivå.

Maria Sandow, senior rådgivare åt Svensk handel och tidigare näringspolitisk expert inom hållbarhetsfrågor på Svensk Handel. Hon har arbetat på Svensk Handel i många år med fokus bland annat på internationell handel och konsumentfrågor.

Robert Höglund, initiativtagare och samordnare för Klimatmålsinitiativet, ett nätverk med 22 svenska aktörer som vill se ett miljömål för minskade klimatutsläpp från konsumtion.

Malin Lindgren, programansvarig och kommunikationsansvarig på Mistra. Adjungerad till styrelsen som representant för Mistra.

Åsa Persson, forskningschef och vice vd på Stockholm Environment Institute och adjungerad lektor vid Linköpings universitet. Hon forskar om politisk samstämmighet och integrering kring hållbar utveckling och medförfattare i 2023 UN Global Sustainable Development Report

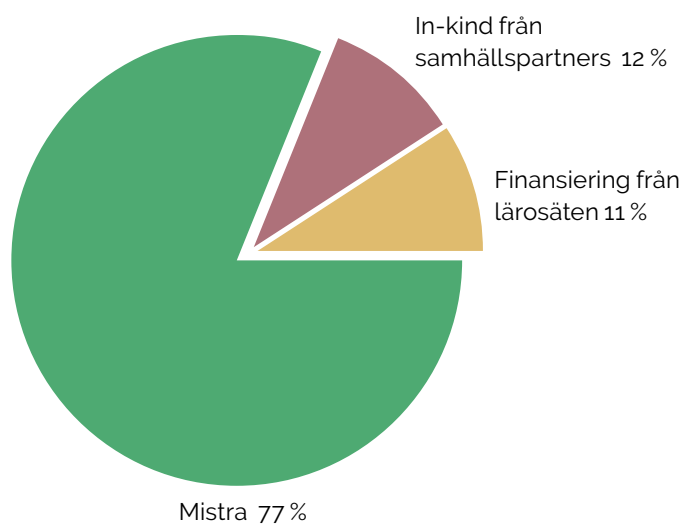

Resultat

Ekonomisk redovisning

	Utfall 2022
Ingående balans	1 659 610
INTÄKTER	
Mistra medel för direkta kostnader	3 766 267
OH-täckning från Mistra (35% av lön+LKP)	1 751 239
Strategisk reserv	0
Medel från konsortieparter	166 889
OH finansiering från lärosäten	862 526
Övriga intäkter	0
SUMMA INTÄKTER	8 206 531
KOSTNADER	
Lönekostnader	5 337 319
Resekostnader	255 848
Förbrukningsmateriel	4 166
Avskrivningar	0
Övriga direkta kostnader	206 774
Köpta tjänster	145 192
DIREKTA KOSTNADER	5 949 299
OH kostnad lärosätena	2 613 765
SUMMA KOSTNADER	8 563 065
IN-KIND	
Tid från samhällspartners	827h

Finansiering utfall 2022

Mistra täcker OH motsvarande 35% av lön + LKP och lärosätena har avtalat om att motfinansiera resterande OH.

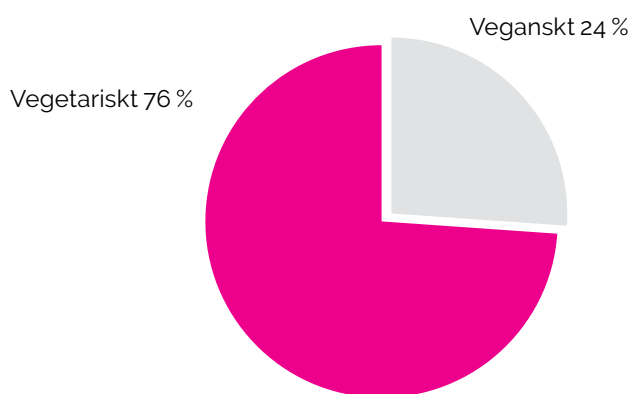
Konsumtionspolicy

Programmet antog 2019 en konsumtionspolicy med syftet att främja mer hållbar konsumtion även vad gäller egna aktiviteter och inköp. Policyn riktar sig framför allt till forskande partners men är tillgänglig för alla som vill använda den. Policyn innehåller mål, rekommendationer och riktlinjer för 1) resor inom programmet, 2) möten, konferenser och seminarier arrangerade av programmet, 3) mat och dryck som serveras inom programmet, samt 4) presentinköp. Varje år följer vi upp hur väl vi förhållit oss till policyn. Vårt mål är att klimatpåverkan från vårt resande ska vara under 500 kg CO₂e per person, vilket är mindre än hälften av den nivå som var vanlig vid svenska universitet då målet sattes upp innan pandemin.

Resultat 2022

Utsläppen under 2022 blev bara 50 kg CO₂e per person, vilket bara är en tiondel av vårt mål. Anledningen är främst att flygresandet var mycket lågt under året.

All mat som beställts till programmets arrangemang har varit vegansk eller vegetarisk.

Sammanfattning

Mål för resor (utöver lokala):

- utsläppen ska ej överskrida 0,5 ton CO₂e per heltidsekvivalent och år.

Riktlinjer för möten och konferenser:

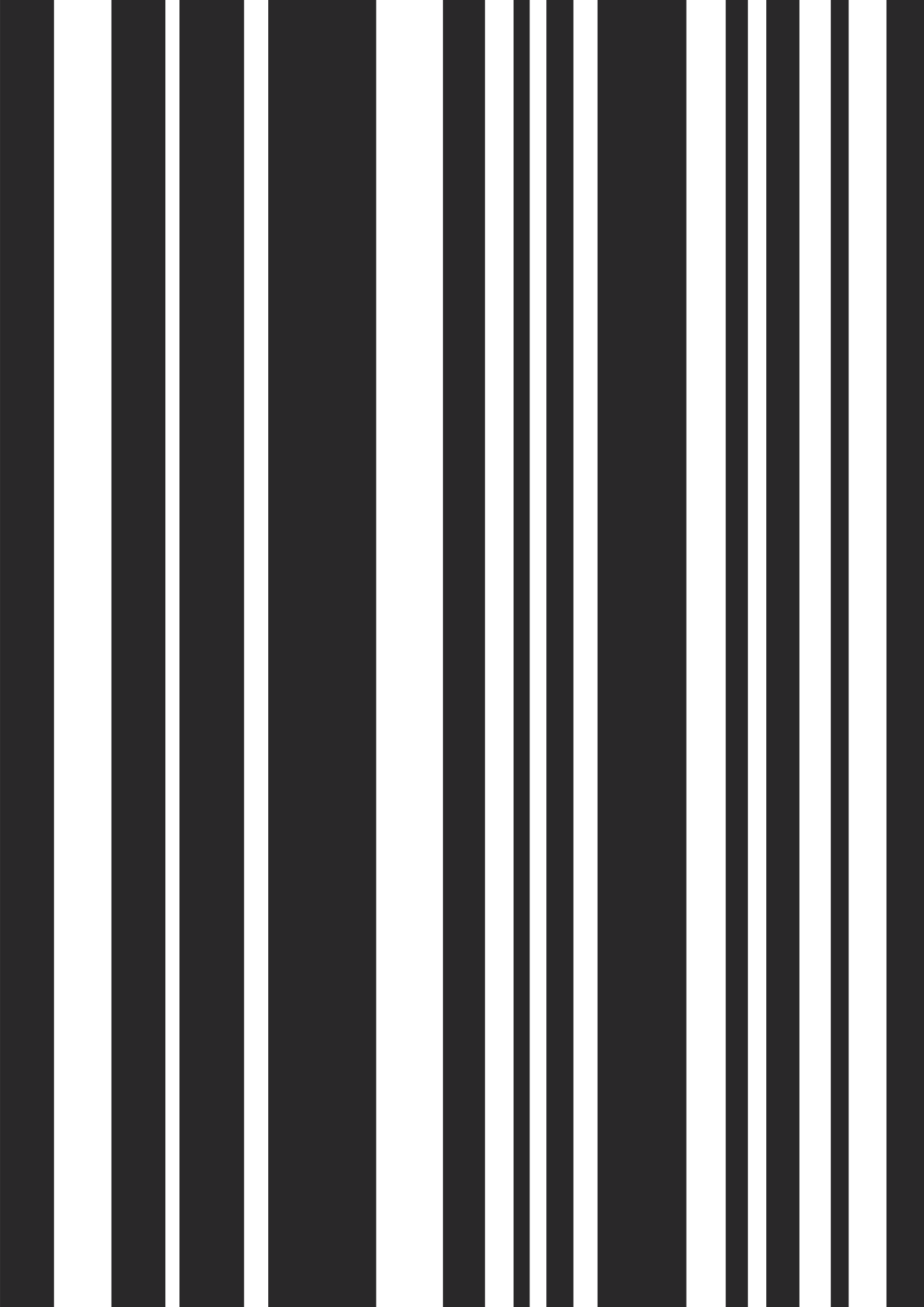
- arrangeras virtuellt när det är kortare möten, och när det är ett fullvärdigt alternativ
- arrangeras så att deltagande på distans är möjligt
- förläggas så att det är enkelt att resa med tåg
- förläggas så att transfer kan ske med lokaltrafik
- event ska i den mån det går filmas och kunna ses i efterhand.

Mat och dryck som programmet står för ska vara:

- av god kvalitet
- företrädevis vegansk eller vegetarisk och i annat fall miljöcertifierad
- gärna miljöcertifierad och socialt hållbar, till exempel rättvisemärkt
- sockerfria alternativ ska erbjudas
- åtgärder för att undvika matsvinn ska vidtas, exempelvis genom att beställa buffé där resterna kan omhändertas.
- alkoholfritt alternativ ska alltid finnas och alkoholhaltig dryck begränsas till 1-2 glas
- inget engångsmaterial ska användas.

Riktlinjer presentinköp:

- presenter undviks
- presenter som ändå köps in ska vara resurssnåla.

Publikationer

Referens	Typ
Andersson, D., Nässén, J. (2023). <u>Measuring the direct and indirect effects of low-carbon lifestyles using financial transactions</u> . <i>Journal of Cleaner Production</i> , 135739.	Vetenskaplig artikel
Antonelli, A., et al. (2022). <u>En internationell lag behövs för att bromsa utrotningen</u> . Göteborgsposten. 26 december.	Debattartikel
Berggren, V. (2022). <u>Water risk assessment of agricultural raw materials in a global supply chain: A case study of IKEA</u> . Master thesis, ABE, KTH.	Examensarbete
Bradley, K., & Persson, O. (2022). <u>Community repair in the circular economy—fixing more than stuff</u> . <i>Local Environment</i> , 1-17.	Vetenskaplig artikel
Brown, N., et al. (2022). <u>Nya metoder och miljöindikatorer för att stödja policy för hållbar konsumtion i Sverige: Slutrapport – PRINCE fas 2</u> . Rapport 7031. Naturvårdsverket, Stockholm.	Rapport
Clément, J. (2022). <u>Feasibility of science-based targets in the wine, champagne and spirits sector</u> . Master thesis. ABE, KTH.	Examensarbete
Dalhammar, C. et al. (2022). <u>Prylarna vi köper går sönder alldeles för fort. Forskare: Sverige kan lära av andra länder för att bryta resursslöseriet</u> . Aftonbladet. 16 februari 2022	Debattartikel
Dalhammar, C., et al. (2022). <u>Avveckla köp-och-slängsamhället. Fem politiska styrmedel för ökad livslängd hos konsumentprodukter</u> . Mistra Sustainable Consumption, Rapport 1:12. Göteborg: Chalmers tekniska högskola	Rapport
Dalhammar, C., et al. (2022). <u>Moving away from the throwaway society. Five policy instruments for extending the life of consumer durables</u> . Mistra Sustainable Consumption, Report 1:12E.	Rapport
Dalhammar, C., Finnveden, G., Ekvall, A. (2022). <u>Making governance better for fair and sustainable consumption</u>	Rapport
Dalhammar, C., Mont, O., Lehner, M. (2022). <u>Politik och styrning för hållbar konsumtion</u> .	Rapport
Ekvall, A., Larsson, J., Nässén, J. (2022). <u>Klimatsmart semestrande. Tekniska lösningar, förändrat beteende och politiska styrmedel</u> . Mistra Sustainable Consumption, Rapport 1:15. Chalmers	Rapport
Finnveden, G. (2022). <u>Koldioxidutsläppen från avfallsförbränning behöver minska</u> . Aktuell Hållbarhet. 2 februari.	Debattartikel
Finnveden, G., et al. (2022). <u>Six areas of methodological debate around attributional life cycle assessment</u> . <i>E3S Web of Conferences</i> , 349, 03007.	Vetenskaplig artikel
Gerhardt, K., et al. (Totalt 1994 undertecknare) (2022). <u>Nog nu, politiker – ta klimatkrisen på allvar</u> . Aftonbladet. 25 augusti	Debattartikel
Happonen, M., et al. (2022). <u>Aviation's climate impact allocated to inbound tourism: decision-making insights for "climate-ambitious" destinations</u> , <i>Journal of Sustainable Tourism</i> ,	Vetenskaplig artikel
Jansson, M. (2022). <u>Complementary measures beyond GDP to measure prosperity and well-being - design, use and experiences</u> . Master Thesis, ABE, KTH.	Examensarbete
Johansson, N., Finnveden, G. (2022). <u>Återanvändning är rätt väg för förpackningar</u> . Aftonbladet. 3 december 2022.	Debattartikel
Klintman, M. (2022). Knowledge Resistance. In M. Gross & L. McGoey (Eds.), <u>Routledge International Handbook of Ignorance Studies</u> (2nd edition, p. 20). Routledge.	Bokkapitel

Referens	Typ
Klintman, M., et al. (2022). <u>Academia and society in collaborative knowledge production towards urban sustainability: several schemes—three common crossroads</u> . Environment, Development and Sustainability	Vetenskaplig artikel
Larsson, J. (2022). <u>Så mycket kostar biljetter i jul – tåget dyrare än flyget</u> . DN. 23 november 2022.	Debattartikel
Larsson, J., et al. (2022). <u>Consumption based scenarios for Sweden – a basis for discussing new climate targets</u> . Mistra Sustainable Consumption, Rapport 1:11E.	Rapport
Larsson, J., et al. (2022). <u>Om att kunna välja förkortad arbetstid: En hållbarhetsanalys av den utvidgade deltidrätten inom Göteborgs Stad</u> . Samling "Gothenburg Studies in Work Science" Nr 23	Rapport
Larsson, J., Åkerman, J. (2022). <u>Bygg inte ut Arlanda om klimatmål ska nås</u> . Svenska Dagbladet. 16 februari 2022.	Debattartikel
Larsson, J., Åkerman, J. (2022). <u>Överväg att höja flygskatten för dem som flyger ofta</u> . Ny teknik. 6 december 2022.	Debattartikel, replik
Larsson, J., Kamb, A. (2022). <u>Methodology Report for www.travelandclimate.org</u> . Version 3.	Metodrapport
Laurenti, R., Demirer Demir, D., Finnveden, G. (2023). <u>Analyzing the relationship between product waste footprints and environmental damage – A life cycle analysis of 1400+ products</u> . Science of the Total Environment, 859, part 2, 160405.	Vetenskaplig artikel
Lindgren, K (2022). <u>You are what you're wearing</u> . Master thesis. ABE, KTH.	Examensarbete
Matti, S., Nässén, J., Larsson, J. (2022). <u>Are fee-and-dividend schemes the savior of environmental taxation? Analyses of how different revenue use alternatives affect public support for Sweden's air passenger tax</u> . Environmental Science & Policy 132 (2022): 181-189.	Vetenskaplig artikel
Moberg, C., et al. (Totalt 1620 undertecknare) (2022). <u>De unga gör helt rätt när de stämmer staten</u> . Aftonbladet. 25 augusti.	Debattartikel
Mont, O., Dalhammar, C. (2022). <u>En politik för minskad konsumtion behövs</u> . Aftonbladet. 9 augusti 2022.	Debattartikel
Mont, O., Lehner, M., Dalhammar, C. (2022). <u>Sustainable consumption through policy intervention—A review of research themes</u> . Frontiers in Sustainability, vol.3,	Rapport
Nässén, J., et al. (2022). <u>WP2 summary report: Potentials and consequences of altered consumption practices</u> . Mistra Sustainable Consumption, Report 1:14. Stockholm: KTH.	Rapport
Parekh, V., Svenfelt, Å. (2022). <u>Taking sustainable eating practices from niche to mainstream: the perspectives of Swedish food-provisioning actors on barriers and potentials</u> , Sustainability: Science, Practice and Policy, 18:1, 292-308	Vetenskaplig artikel
Persson, O. (2022). <u>Scaling Sufficiency - Towards Less Material Consumption</u> . KTH: Stockholm	Avhandling
Persson, O., Larsson, J., Nässén, J. (2022). <u>Working less by choice: what are the benefits and hardships?</u> , Sustainability: Science, Practice and Policy.	Vetenskaplig artikel
Persson, O., Hinton, J. (2023). <u>Second-hand clothing markets and a just circular economy? Exploring the role of business forms and profit</u> . Journal of Cleaner Production.	Vetenskaplig artikel
Persson, O., Larsson, J., Nässén, J. (2022). <u>Working less by choice: what are the benefits and hardships?</u> , Sustainability: Science, Practice and Policy.	Vetenskaplig artikel
Reinholdsson, T., et al. (2022). <u>Nudging green food: The effects of a hedonic cue, menu position, a warm-glow cue, and a descriptive norm</u> . Journal of Consumer Behaviour.	Vetenskaplig artikel
Roberts, H., et al. (2022). <u>Köpen du returnerar hamnar på soptippen</u> . Aftonbladet. 22 november 2022.	Debattartikel
Roberts, H., et al. (2022). <u>Product destruction: Exploring unsustainable production-consumption systems and appropriate policy responses</u> . Sustainable Production and Consumption, Volume 35, January 2023, Pages 300-312	Vetenskaplig artikel

Referens	Typ
Schoonover, H. (2022). <u>Business Models for Sustainable Consumption: Identifying and Overcoming Barriers to Rental and Reuse of Home Furnishings</u> . The International Institute for Industrial Environmental Economics]. International Institute for Industrial Environmental Economics, Lund University.	Avhandling
Schoonover, H., Mont, O., Klintman, M. (2022). <u>Communicating access-based business models: Company framings of home furnishings rental</u> . Cleaner and Responsible Consumption, Volume 4	Vetenskaplig artikel
Svenfelt, Å., et al. (2022). <u>Sustainable consumption and beyond : Final report from phase 1 of the research program Mistra Sustainable Consumption: 2018-2021</u> .	Rapport
Svenfelt, Å., et al. (2022). <u>62 ways of enabling sustainable consumption. A collection of examples from research in Mistra Sustainable Consumption</u> . Mistra Sustainable Consumption, Report 1.16E Stockholm: KTH.	Rapport
Åkerman, J., et al. (2022). <u>Långväga resande i linje med klimatmålen</u> . TRITA-ABE-RPT-2122	Rapport

Mediemedverkan

Titel	Medie	Datum	Medverkande forskare
Media och politik sviker folket om klimatet	Refererad till i Aftonbladet	5 januari	Oksana Mont
Tummen upp för kortare arbetstid – trots lägre lön.	Forskning kring Göteborg stads försök med att låta heltidsanställda gå ner i arbetsid lyftes i en rad medier, Nyteknik , TT, GP, SvD, ETC, TV4 nyheterna, Radio Göteborg , DI och DN.	18 januari	Jörgen Larsson
Sopeldning av plast värmer svenskarna om vintern.	Intervju i DN	18 Januari	Göran Finnveden
Konsekvenstänk i köket	Intervju i annonstidningen Heja framtiden i samarbete med Livsmedelsföretagen	20 januari	Åsa Svenfelt
Klimatanpassad skolmat	Intervju i annonstidningen Heja framtiden i samarbete med Livsmedelsföretagen	20 januari	Erik André
En matsedel med lägre klimatpåverkan	Intervju i branchtidningen I gott sällskap av menigo		Erik André
Stockholms Exergi vill elda mer plasticsopor från Europa	Intervju i DN	7 Februari	Göran Finnveden
Svenska skogspaviljongen byggdes av migrantarbetare med trä från Baltikum	Intervju i DN	13 Februari	Göran Finnveden
Rapport: Krafttag krävs för en mer hållbar konsumtion	Refererad till i Aktuell hållbarhet	18 februari	Carl Dalhammar
Expert: Sverige ligger i framkant om miljön	Intervju av TT publicerat i Tidningen Näringslivet , Barometer och SVD	7 april	Oksana Mont
Sweden heeds Greta's call to target 'consumption-based emissions' in world-first	Euro News Green lyfter underlaget till Miljömålsberedningen	14 april	Jörgen Larsson
Så blir din semester mer hållbar.	Intervju i Extrakt	2 maj	Jörgen Larsson
Fortum gör reklam för sin gröna el - tjänar miljarder på rysk gas	Intervju i SVT Nyheter	4 Maj	Göran Finnveden
Så kan du beräkna semesterns klimatavtryck – med ett klick	Klimatsmartsemester omnämnt i Tidningen Syre	9 maj	Anneli Kamb
Indoktrinering - På gott och ont (om bl a indoktrinering kring personligt miljöansvar)	Deltagande i SR P1 Filosofiska rummet	13 maj	Mikael Klintman

Titel	Medie	Datum	Medverkande forskare
Skammandet har tystnat – nu lyfter flygresandet i jetfart	Kommentar i ETC	24 maj	Jörgen Larsson
Så mycket kostar din semester för miljön – "Vill bidra med fakta"	Medverkan i Tv4 nyhetsmorgon	27 maj	Jörgen Larsson
50 år av miljöloften - Sverige brister i 3 av 4 fall	Expert i granskning av DN	27 Maj	Göran Finnveden
An interview with Göran Finnveden, Professor of Environmental Strategic Analysis	Intervju i Tired Earth	30 juni	Göran Finnveden
Le paradoxe suédois: entre modèle et illusion climatique	Fransk public service radio. RFI.	1 juli	Karin Bradley
Tågens kapacitet avgörande för hållbara semesterresor.	Intervju i DN	7 juli	Jörgen Larsson
Forty winks for the future: Hit the Snooze Button if You Want to Save the Planet	Intervju i The Daily Beast	9 juli	Jonas Nässén
Forskaren: Därför vinner både du och klimatet på kortare arbetstid	Intervju i nya Wermland-tidningen	18 juli	Ola Persson
Experter sågar flygets gröna omställning.	Intervju i DN	21 juli	Jörgen Larsson
IPCC: Individens livsstil spelar roll för klimatet	Intervju i DN	4 augusti	Oksana Mont
How a four-day workweek could be better for the climate	Refererad till i Washingtonpost	8 augusti	Jonas Nässén
Göran Finnveden: Skarp kemikaliepolitiken.	Intervju i Supermiljöbloggen	28 augusti	Göran Finnveden
Kortare vecka kan minska klimatutsläpp	Intervju i ETC	7 september	Ola Persson
Ingen självklar miljövinna med e-böcker.	Intervju i noll27	16 September	Göran Finnveden
Gräver i soporna och går med vinst	Intervju i DI	20 september	Göran Finnveden
Calculating Your Vacation's Carbon Footprint, One Travel Mode at a Time	Intervju om klimatsmartsemester	24 september	Jörgen Larsson
Slopad höghöjdseffekt när Google jämför flygutsläpp.	Intervju i ETC	4 oktober	Jörgen Larsson
Forskare om Elsa Widdings uttalanden i Riksdagen: Felaktig bild	Intervju i Källkritikbyrå	22 Oktober	Göran Finnveden
Experterna: Regeringen går emot Sveriges löften på förra klimatmötet	Intervju i SVT Nyheter	17 November	Göran Finnveden
Klimatbudgeten bantas med 58 procent: Kommer att arbeta annorlunda.	Intervju i SVT Nyheter	17 november	Göran Finnveden
Rapport: Elektronik och kläder för 22 miljarder euro direkt till soptippen	Refererad till i Aktuell hållbarhet	18 november	Oksana Mont

Titel	Medie	Datum	Medverkande forskare
How do national governments calculate their share of greenhouse gas emissions from international air travel?	Intervju av MIT Climate Portal	29 november	Jörgen Larsson
Tre strategier för hållbar konsumtion	Intervju i Extrakt	30 november	Carl Dalhammar
"Köpfestens baksmälla Returnerade varor skickas direkt till soptippen: "Otroligt slöseri""	Intervju i ETC	2 december	Carl Dalhammar
Kraftverken ställer om i elkrisen - bränner sopor	Intervju i Expressen	15 December	Göran Finnveden
Forskare: Julklappen du skickar tillbaka slängs - billigare för företagen	Sveriges Radio Malmö	20 december	Carl Dalhammar
Returer för mångmiljardbelopp slängs	Intervju i Dagens Handel	20 december	Carl Dalhammar
Tankefel (om människors rationalitet, irrationalitet och sociala motivation - bl a tillämpat på miljöengagemang)	Deltagande i UR Besserwisser	22 december	Mikael Klintman
E-handlare slänger returnerade varor - men svårt göra rätt	Refererad till i Ehandel	22 december	Oksana Mont
Om politik för minskad konsumtion	SR P1 Morgon	11 augusti. 05:59	Carl Dalhammar
Om hållbar konsumtion och Mistra Sustainable Consumptions tågturné	P4 Halland	26 april. 14.30	Karin Bradley
Framtidens ekonomiska modeller	Intervju i podkaste Planet & Politik	Avsnitt 36	Åsa Svenfelt

Presentationer

Tema och forum	Datum	Medverkande forskare
Inspelade presentationer för UR om att " <u>Semestra hållbart</u> "	15 januari	Jörgen Larsson
Webbinarium " <u>Insikter om skogsskador: Hinder och möjligheter för att ta till oss av kunskap från andra</u> " arrangerat av Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien	21 mars	Mikael Klintman
Webinarium "Konsumtion och miljöpåverkan" arrangerat av Svenska FN-förbundet	21 april	Göran Finnveden
Presentation under tågturnén " <u>Så gjorde vi skolmaten mer klimatsmart</u> "	25 april	Erik André
Panelssamtal under tågturnén " <u>Hur blir hållbar mat mainstream i framtiden?</u> "	25 april	Matthias Lehner
Presentation under tågturnén " <u>Key points on sustainable furnishing practices and potential environmental benefits</u> "	25 april	Oksana Mont
Presentation under tågturnén " <u>"Sustainable business models"</u>	25 april	Heather Schoonover och Matthias Lehner
Presentation under tågturnén " <u>Civil society models and strategies</u> "	25 april	Mikael Klintman
Presentation under tågturnén " <u>"Scaling down mass consumption"</u>	26 april	Ola Persson
Presentation under tågturnén " <u>Climate neutral vacationing in the future</u> "	26 april	Jörgen Larsson
Presentation under tågturnén " <u>Politiska styrmedel och utveckling av alternativ för mer klimatsmarta semesterresor</u> "	26 april	Jonas Nässén
Presentation under tågturnén " <u>Kunskap och information – spelar det roll?</u> "	27 april	Mikael Klintman
Presentation under tågturnén " <u>Spelar information någon roll i omställning mot hållbar konsumtion</u> "	27 april	David Andersson
Presentation under tågturnén " <u>Kan reglering av utbud och reklam ge oss en mer hållbar konsumtion</u> "	27 april	Jörgen Larsson
Presentation under tågturnén om " <u>Arbetstidsförkortning</u> "	27 april	Ola Persson
Presentation under tågturnén om " <u>62 möjliggörare för hållbar konsumtion</u> "	27 april	Åsa Svenfelt
"Presentation under tågturnén " <u>Styrning mot tillräcklighet</u> "	27 april	Karin Bradley
Inspirationsföreläsning om " <u>Alternativa samhällsbyggen</u> " på LedarskapArenan	5 maj	Åsa Svenfelt
Inspelad intervju om hållbar konsumtion för "the Future Minds film festival", visad för 75 skolor och 3005 studenter.	Maj	Åsa Svenfelt
Webbinarium " <u>Neither technology, nor behavioral changes, will save the climate!</u> " arrangerat av Mistra SC	13 maj	Jörgen Larsson

Tema och forum	Datum	Medverkande forskare
Webbinarium " <u>Four low-carbon futures for Sweden in 2050</u> " arrangerat av Mistra SC	13 maj	Göran Finnveden
Webbinarium "What can these major consumption changes lead to?" arrangerat av Mistra SC	13 maj	Oksana Mont
Paneldiskussion " <u>Klimatet och valet</u> " på Klimatkonferens i Linköping	18 maj	Göran Finnveden
Presentation av forskning om klimatoptimerad skolmat för kommundienstpersoner i Lund	30 maj	Erik André
Paneldiskussion " <u>Changing how we live</u> " under One Planet Network Forum	31 maj	Göran Finnveden
Öppet samtal " <u>Policymaking for sustainable consumption – Information, regulation and/or cultural change</u> " under Stockholm Trio konferensen	1 juni	Karin Bradley
Webbinarium " <u>Vem reparerar i den cirkulära ekonomin?</u> " arrangerat av Föreningen Norden.	10 augusti	Karin Bradley
"Ekonomiska dimensionen av Agenda 2030" arrangerat av Länsstyrelsen Västra Götaland	1 september	Göran Finnveden
Klimatdebatt arrangerat av Gröna Studenter Stockholm	5 september	Göran Finnveden
Webbinarium " <u>How can we reach a sustainable consumption?</u> " arrangerat av Life Cycle Talks	14 september	Göran Finnveden
Medlemsmöte "SDG 12: How are we doing?" SDSN-Northern Europ	6 oktober	Göran Finnveden
Presentation på KTH och websändning av Kersty Hobson " <u>On the paradox of the circular consumer</u> "	10 oktober	Jonatan Järbel medarrangör
Presentation "A lot to chew on: Integrating expert framings of health, transparency, and ecological sustainability into the new Nordic Nutrition Recommendations (NNR)" för "The International Sociological association"	14 oktober	Mikael Klintman
Webinarium " <u>How to measure and move towards sustainable consumption</u> " arrangerat av KTH Researcher's Desk	17 oktober	Göran Finnveden
Webbinarium " <u>Unnecessary travel – lessons from the pandemic and opportunities for change</u> " arrangerat av Rapid Transition Alliance	3 november	Jörgen Larsson
Öppet samtal om "Platser för reparation och hållbar konsumtion" på evenemanget Hållbar Lördag, Folkuniversitetet,	12 november	Karin Bradley
Testruna av <u>megagame om hållbar konsumtion</u>	25 november	Åsa Svenfelt, Jonatan Järbel
Intervjufilm om hållbara framtider som en del av en <u>permanent utställning</u> på Östergötlands Länsmuseum	Pågående	Åsa Svenfelt
Intervjufilm om hållbar konsumtion som del av <u>utställningen Zero City</u> på Tekniska museet	Utställning under 2022	Åsa Svenfelt

FINANSIERAT AV

 MISTRA

Stiftelsen för miljöstrategisk forskning
